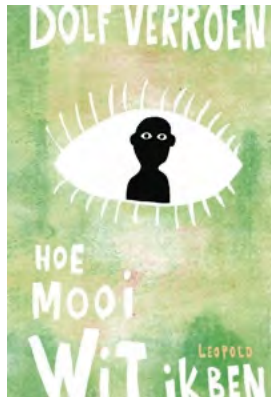

LITERATUUR

L8.1

Verdiepend gesprek over een boek

Opdracht

In een verdiepend gesprek wordt een boek besproken

Groep:	8
Vorbereiding:	15 minuten + zelf lezen boek
KIJKEN:	15 minuten
MAKEN:	30 minuten
VERWOORDEN:	10 minuten

Literaire competenties:
perspectief - personages - tijd - ruimte - illustraties

Context

Sommige boeken lenen zich goed (of uitsluitend) om met elkaar van gedachten te wisselen om het daarmee in een bepaalde context te kunnen plaatsen. Als leerlingen weinig leeservaring hebben is het van belang om boeken met een controversieel of moeilijk thema te bespreken. Zo'n boek is bijvoorbeeld *Hoe mooi wit ik ben* van Dolf Verroen. Dit boek kwam in juli 2020 (onder de voormalige titel *Slaaf Kindje Slaaf*) negatief in de pers omdat een 9-jarig meisje het zonder verdere begeleiding had gelezen. Uitgeverij Leopold heeft aangegeven er een begeleidende les bij te maken.

Leerdoelen

Bedenk welk leerdoel je wilt benadrukken:

- De leerlingen kunnen begrijpen wat bedoeld wordt met lege gaten in een tekst en hier invulling aan geven.
- De leerlingen herkennen literair taalgebruik. De leerlingen kennen eenvoudige vormen van beeldspraak.
- De leerlingen zien hoe tekst, met of zonder beeldinteractie, leidt tot effecten als spanning, humor en ironie.
- De leerlingen kunnen jeugdliteratuur beoordelen met goed onderbouwde argumenten ten aanzien van hun eigen gevoelens. De leerlingen kunnen verhaalfragmenten samenvatten.
- De leerlingen kunnen leeservaringen van eigen werk en dat van medeleerlingen uitwisselen en deze goed onderbouwd beargumenteren.
- De leerlingen onderkennen en begrijpen dat verhalen meer dan één betekenis kunnen hebben.

KIJKEN!

Benodigde materialen

- *Hoe mooi wit ik ben* of *Slaaf Kindje Slaaf* – Dolf Verroen
- bijlage 2: Vertel eens-aanpak

Variatie

Andere mogelijke boeken voor een verdiepend gesprek volgens de Vertel eens-aanpak van Aidan Chambers zijn vaak boeken die een Griffel of de Woutertje Pieterseprijs hebben gewonnen:

- *De regels van drie* of *Een kleine kans* – Marjolijn Hof (kijk voor meer informatie op www.cultuurtrein.nl/links)
- *Gips* – Anna Woltz
- *Spinder* of *Spijkerzwijgen* – Simon van der Geest
- *De blauwe vleugels* – Jef Aerts

Vorbereiding

- Lees het boek *Hoe mooi wit ik ben* of *Slaaf Kindje Slaaf* goed door en bekijk de illustraties. Noteer eventueel wat je opvalt aan het verhaal. Dat kan iets heel anders zijn dan de leerlingen straks vinden!
- Selecteer een aantal vragen uit elke categorie om straks te gebruiken bij het gesprek (zie bijlage 2). Noteer de vragen die relevant zijn voor dit boek, bijvoorbeeld:
  - Wat vind je bijzonder aan dit verhaal?
  - Was er iets dat je verraste?
  - Wat snapte je niet?

- Waar speelt het verhaal? Hoe weet je dat?
- Wanneer speelt het verhaal zich af?
- Toen je het boek zag, wat dacht je toen over het verhaal?
- Weet je iets van de schrijver? Waarom zou hij het verhaal geschreven hebben?
- Hoe past de stijl van de illustraties bij dit verhaal?
- Zag je het einde van het verhaal aankomen?
- Welk verhaalfiguur boeit jou het meest? Is deze persoon belangrijk in het verhaal?
- Wie vertelt het verhaal?

Lessuggestie

Lees het verhaal enkele dagen voor het Chambers-gesprek voor aan de klas. Laat de voorkant zien, lees het verhaal rustig voor en laat de tekeningen zien. Ga nog niet in op de reacties van de leerlingen. Zorg na afloop van het voorlezen dat het boek in de klas staat zodat leerlingen erin kunnen lezen en bladeren.

MAKEN!

Voortborduren op elkaars gedachten

- Vorm met de groep een kring. Leid de kring kort in door te vertellen dat het boek *Hoe mooi wit ik ben* of *Slaaf Kindje Slaaf* besproken zal worden. Wanneer leerlingen vaker een Chambers-gesprek gevoerd hebben weten ze al hoe dat gaat.
- Lees eventueel opnieuw het verhaal voor zonder op de reacties van leerlingen in te gaan. Dit kan ook een dag van tevoren.
- Maak na het voorlezen vier kolommen op het bord. Zet er de volgende tekens boven: ☺ ☹ ? #
- Vraag de leerlingen om dezelfde kolommen op een blaadje te schrijven en voor zichzelf op te schrijven wat ze ervan vonden. Zorg ervoor dat de leerlingen niet met elkaar overleggen. Deze fase gebeurt in stilte.
- Inventariseer vervolgens wat de leerlingen hebben opgeschreven:
  - Vraag bij de eerste kolom ☺ wat ze leuk (mooi, grappig, goed) vonden aan het verhaal? Schrijf de reacties in steekwoorden in de eerste kolom. Probeer leerlingen ook te leren om zo kort mogelijk te reageren, kunnen ze hun reactie in één woord vangen? Bijvoorbeeld: ik vind de rijkdom van de mensen leuk. Schrijf dan rijkdom op.
  - Vraag bij de tweede kolom ☹ naar wat de leerlingen niet leuk (stom, raar, niet goed) vonden en schrijf dat in steekwoorden op.
- **Let op!** Alles kan en mag gezegd worden dus zorg voor een sfeer waarin je mag zeggen wat je leuk én wat je niet leuk vindt. Er kunnen dezelfde woorden in beide (of zelfs alle vier) kolommen komen, iemand anders vindt de rijkdom bijvoorbeeld niet leuk.
- Vraag vervolgens bij kolom 3 ? naar de moeilijkheden die ze tegenkwamen, wat snapten ze niet?
- **Let op!** Vooral bij deze kolom willen de leerlingen altijd op elkaar reageren. Voor een goed gesprek is het echter van belang dat ze dat nu nog niet doen. Probeer de reacties dus te ondervangen door gelijk in te breken en aan te geven dat jullie daar later op in zullen gaan.
- Vraag bij de vierde kolom # tot slot de leerlingen naar patronen die ze herkenden, wat kwam steeds terug?
- Kijk met de leerlingen naar het schema en ga op zoek naar woorden die meerdere malen voorkomen. Laat de overeenkomsten zien door lijnen te trekken tussen die woorden. Beslis op welk onderwerp doorgepraat zal worden. Vraag een leerling te reageren op dat onderwerp en vraag door met: 'Vertel eens?..'
Wees terughoudend en laat de leerlingen aan het woord. Bewaak de tijd en de gerichtheid op de taak. Stimuleer de leerlingen op elkaar te reageren. Vat af en toe samen en wanneer het gesprek vast loopt, vraag door op een onderwerp van het bord of met een vraag die van tevoren is bedacht in de voorbereiding. Stop de kring op tijd, voordat het stilvalt omdat er niks meer te zeggen is.

VERWOORDEN!

Reflectie

- Vraag aan de leerlingen of ze anders over het boek zijn gaan denken na het gesprek.
- Vertel ter afsluiting van de kring dat het boek nog even blijft staan. Nodig de leerlingen uit nog eens het boek te pakken en te bekijken/bespreken.
- Breng na nog ongeveer een week het boek weer terug naar de bibliotheek. Welk boek komt de volgende keer aan bod?

